

Érkezett: 1913 MRC. 19.

ERDÉLYI GAZDA

XLV. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1913. Március 16.

11. SZÁM.

„Royal-Drill“

sorbahintő műtrágyaszórógépek,

szabadalm.
kanalas

„Vera II” sorvetőgépek.

„Mosoni Drill” és „Prima Drill” sorvetőgépek

Láncos műtrágya-
szórógépek.

Kukoricaultató és

salétromszűrő taligák elsőrendű kivitelben készülnek

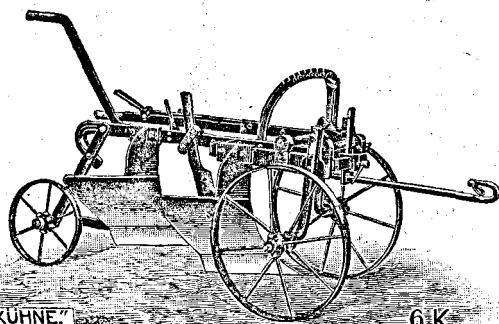
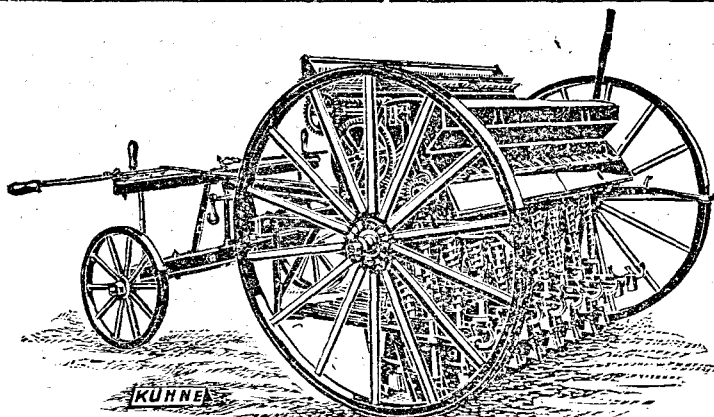
KÜHNE mezőgazdasági gépgyár r.-t.-nál **MOSON**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

TAVASZI TALAJMIVELÉSRE:

Ékek, boronák, hengerek, mindennemű porhanyító eszközök, Osborne tárcsásboronák, Kéregtörő henger-
törő hengerboronák, Osborne kaszáló- és aratógépek. Elsőrendű benzínmotoros cséplőeszközök.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár

2012

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak

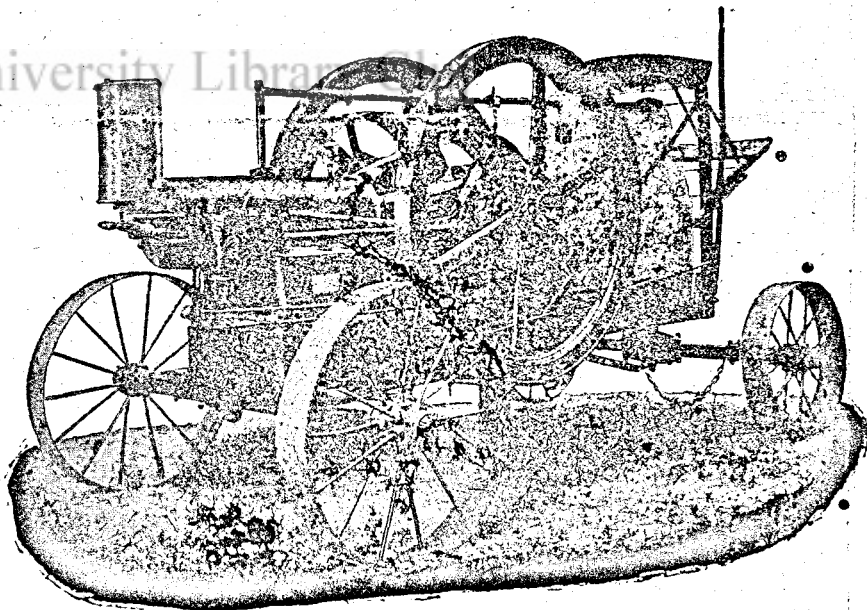
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb bérésre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, daráló gép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomoblok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
kiszolgálás. Ponyvakötözőző Inlézet. — Tessék ajánlatot kérni.

Bortermelők!!

Legyetek nagyon óvatosak

a szőlő-oltványok

bevásárlásánál, mivel a kedvezőtlen ve-
getálási időszak következtében majdnem
minden szőlő-oltvány peronosporás és

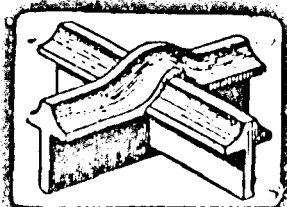
gyengén gyökerezett, míg a mieink
az idén is minden tekintetben ki-
fogástalanul egészségesek, erőtel-
jesek és gazdagon gyökerezettek

Fronius és Theiss

szőlő-oltványtelepek,

Medgyes (Nagyküküllőmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve! 2830

Szab.

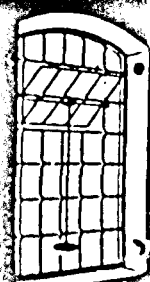
„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

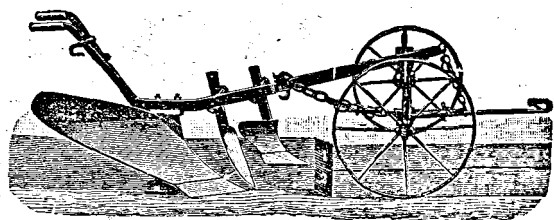
a legjobbak és a legolcsóbbak.

Egyedüli gyártója: — ismeretessel és költségvetéssel díjtalanul szolgál

vasszerkezeti és idomvasablakgyártó Telefon: 35-22

Lepter János Budapest, X. Asztalos Sandor-ut 16.

A „BÄCHER“
féle egy és
többvasu

acélekék és hegyiekék

Legjobbak.

Az ekefejek törhetetlen tégelyacélból készülnek és

az ekék feltűnő kevés
vonóerőt igényelnek.

2672

Árjegyzékkel szívesen szolgál:

Bächer Rudolf

eke és talajművelő eszközgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

BUDAPEST, VI., Teréz-körut 26.

Állandó mezőgazdasági gépkiallítás!

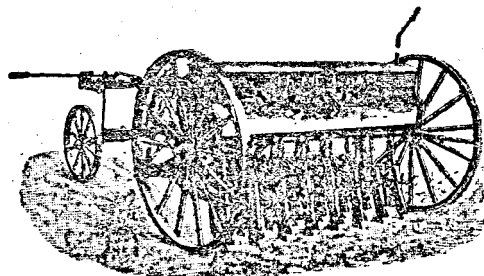
Az eredeti „Melichar“ gyártmányu
„Unicum Drill“

sorvetőgépek és az ezzel azonos vető-
szerkezetű sortrágyázásra berendezett

„Imperator“

vetőgépek utólérhetetlen tökéletességüknel fogva páratlan
közkedveltségnek örvendenek.

**Óvakodjon
utánszatoktól!**

Melichár Ferenc

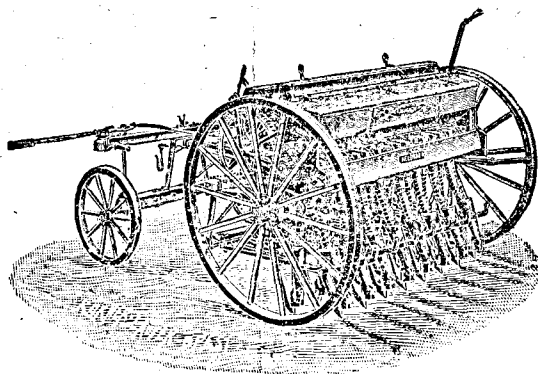
szabadalmazott vetőgépgyár.

Szücs Zsigmond.

Szab. „REKORD II“

sorba vet — sorba trágyáz

A sorbatrágyázás
nagy terméstartóbb-
tet eredményez

A sorbatrágyá-
zás által tete-
mes műtrágya
takarítható meg.

Beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartóbb-
tetből már az első évben megtérül!

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a

„Rekord II“ vetőgép iránt.

Felvilágosítással szívesen szolgál:

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELENIK MINDEN VÁSÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA : 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Állattenyésztésünk fejlődése.	119
Konyhakeletészeti szakértekezlet Kolozsvárt. . .	120
Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi komlós tanulmányutjáról. Dr. Cséser Lajos.	122
A kolozsvári m. kir. vetőmagvizsgáló állomás közleménye. T. Gy.	122

Egyleti élet:

Jegyzőkönyvek. — Közgyűlési meghívó. . . .	123
--	-----

Vegyes közlemények:

A földművelésügyi miniszterium képviseltetése. — A kolozsvári borvizsgáló szakértőbizottság. — Szilárd Ferenc dr. halála. — Az E. G. E. kolozsmegyei osztályának közgyűlése. — Az E. G. E. szociális tanfolyama. — A háromtenyésztők közgyűlése. — Dohány- termesztők ülése. Stb.	124
---	-----

Hirdetések.

Állattenyésztésünk fejlődése.

Svájc, Középeurópának ez a kicsiny országa nem csak arról ismeretes, hogy a közszabadságnak ez országban annyi intézményes biztosítóka van, amennyi sehol a világon, hanem arról is, hogy a szabadság éltető sugaraitól táplálva ebben az országban hihetetlen nagy lendületre tudott jutni a közigazdasági életnek jóformán minden ága. Arról, hogy Svájcban milyen virágzó az ipara és kereskedelme, főlegesen beszélnünk, hiszen a svájci áru cikkek eljutottak, sőt mi több, közkeveltségnek örvendenek a világ minden zugában. Az a dolog azonban, hogy Svájcban a mezőgazdaság is a virágzásnak oly magas fokán áll, már bennünket is közelebről érdekel, hiszen a magyar mezőgazdaság egy igen fontos ága, állattenyésztésünk fellendülésének a korszaka onnan kezdődik, hogy nagy mennyiségben kezdtünk behozni állataink vérfrissítése, átnemesítése céljából Svájcban kitűnő tenyészállatokat. Pedig hát Svájc a mezőgazdaság szempontjából sokkal mostohább helyzetben lévő ország, mint Magyarország amde gazdáinak céltudatos szorgalma, a rendelkezésükre álló hatalmas anyagi erőforrások olyan eredményeket idéztek elő az állattenyésztés fejlődése terén, hogy azt még maig is irigyelheti minden ország.

Tartozunk azonban az osztálygáznak annak a kijelentésével, hogy a magyar állattenyésztésnek a nyugati tenyészirányra való átérése csak ideig-óráig tette szükségessé a külföldi tenyészállatok nagyobb tömegben való behozatalát. Hoznak ugyan be még ma is bőségesen külföldről tenyészállatokat, amde be kell ismernünk azt, hogy a beltenyésztés ma már teljesen lépést tud tartani a külső országok állattenyésztésével, lépést tud tartani nyugattal, aminek kézzelfogható bizonyítékát láttuk már a három év előtt rendezett nagyszabású tenyészállatvásáron, de méginkább az Országos Magyar Gazdasági Egyesület idei tenyészállatvásáráján.

Ezen a két vásáron egy-két kuriozumképpen bemutatott importált állatot leszámítva, tulnyomó nagyrészen belföldi te-

nyésztésű szarvasmarha, juh és sertés került bemutatásra. Aki ismeri a magyar állattenyésztés multját, csak a 10—15 év előtti állapotokat is, valóban elesodálkozik azon az óriási eredményen, ami a magyar gazdaközönség céltudatos munkájának a gyümölcse. El kellett volna vezetni mindenkit, aki bömbölő hangon követeli a külföldi vágóállatnak és husnak a behozatalát ezekre a tenyészállatvásároknak. Lehetetlen, hogy a magyar állattenyésztés ez igazán gyönyörű produktumainak megtekintésénél urrá nem lett volna bennük a jobb meggyőződés. Lehetetlen, hogy aki ezt az egybegyűjtött hatalmas tenyészanyagot, annak hustermelésre való nagy készségét látja, tovább is vágyakozzék a Balkán államok csenevész állatait után. A nemzetközi tejgazdasági kongresszus idején rendezett három év előtti tenyészállatvásár külföldi szakértő tagjai is elismerték azt, hogy a magyar állattenyésztés semmivel sincs hátrányban a nyugati államokkal szemben.

Éppen ez említett okból mi nem is emelünk kifogást az ellen, ha Balkánállamokkal az állatforgalom szempontjából szorosabb összeköttetést keresnek, csak hogy éppen megfordítva, nem minekünk van rá szükségünk, hogy a Balkán államokból élő állatokat hozzunk be, hanem ellenkezőleg nekünk kell arra törekednünk, hogy a Balkán államoktól több tenyészállatot vásároljanak s ezáltal a keleti országokban is megkezdődjék az állatállomány átnemesítésének az a folyamata, amely biztosítaná jövőre a növekvő fogyasztás ellenére is a husban szegény államoknak husszükségletét. Magyarországnak tehát a keleti államok Svájcáé kell fejlődnie és aki kereskedelmi érdekek szempontjából hangoztatja a balkáni államok és Magyarország szorosabb összeköttetését, épp azáltal segítené elő legnagyobb mértékben Magyarország kereskedelmi érdekeit, ha segítene megalapozni a keletre való tenyészállat kivitelünket. Rövid idő múlva ugyanis eljuttunk odáig, hogy tenyészállat termelésünk teljesen fedezni fogja a hazai fogyasztást, hiszen ma már a kisgazdák is

2743

A szabadalmazott

„JURENÁK” EKE

: Szerkezete egyszerű :
: kezelése könnyű :
: szabályozása gyors :
: cca 50%-kal többet szánt :
: cca 30%-kal kevesebb :
: vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák” szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

Szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

a gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi-, gazdasági anyagokat és

mezőgazdasági gépeket.

2003

oly előszeretettel foglalkoznak ezzel, a tulprodukción kikerülése végett tehát okvetlenül szükség lesz rá, hogy a fölösleg utat találjon olyan állattenyésztő vidékekre, amelyek éppen az állattenyésztés silánysága miatt nem tudtak a nemzetközi kereskedelemnek valamirevaló tényezőjévé lenni.

Konyhakertészeti szakértekezlet Kolozsvárt.

I.

Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya, ideai közgyűlésével kapcsolatosan, gr. Esterházy Kálmán főispán kezdeményezésére, egy konyhakertészeti szakértekezletet hívott egybe.

A szakértekezleten dr. Péter Béla gazd. ak. igazgató, szakosztályi alelnök elnököl. Az értekezletet megnyitván, felkérte dr. Cséser Lajos előadót az értekezlet céljának ismertetésére. Dr. Cséser Lajos röviden ismertette az értekezlet célját, amely szerint megállapítandó volna, hogy

1. Van-e szükség arra, hogy a kolozsvári élelmi piacra a Kolozsvár környéki gazdák s községek is termeljenek kerti és mezei veteményeket? S mely élelmi (vetemény) cikkekben van időnként szükség a kolozsvári piacon?

2. Alkalmasak-e a Kolozsvár környéki községek vetemény (zöldség) termelésre: talaj, klíma s a kisgazdák hajlandóságának figyelembevételével? Névszerint mely községek alkalmasak erre?

Az első két szempont figyelembevételével, miként kellene elindulni a kerti vagy mezei vetemény termelés kiterjesztésében?

a) Miként lehetne az elhagyott bolgár telepeket fenntartani?

b) Milyen mezei veteményeket (bab, borsó, lenese, korai burgonya, főzelék, tök stb.) lehetne propagálni a Kolozsvár környéki falvakban?

c) Korai (melegágy) kertészkedés kifizetné-e magát falusi üzemből?

d) Miként lehetne az állandó értékesítést biztosítani a kolozsvári piacon.

e) Célszerű lenne-e falusi minta kertet létesíteni?

f) Szükségesnek mutatkozik-e falusi vándorkertész állandó alkalmazása?

A fenti kérdő pontokra, az erre illetékes szaklérfiak közül többen nyilvánították véleményüket és azokat részben írásban közölték az elnökséggel, részben pedig ott az értekezleten adták elő. Az összes véleményeket lapunkban sorozatosan közölni fogjuk.

Az értekezlet első felszólalója Tokaji

László E. G. E. titkár volt. A feladott kérdésekkel részletesen foglalkozva, előadása végén a kolozsvári piacnak tejjel, baromfival és füstölt hússal való ellátására is kiterjedő határozati javaslatot terjesztett a szakértekezlet elé. Véleményét az alábbiakban ismertetjük:

Tisztelt Szakértekezlet!

A most megbeszélendő és mindnyájunknak előzetesen megküldött kérdésekre vonatkozó szakvéleményemet és egyben határozati javaslatomat is, a következőkben van szerencsém tisztelettel előterjeszteni:

Mindenek előtt és mielőtt a feladott kérdésekre pontonként válaszolnék, előre bocsátom, hogy véleményem megalkotásánál kizárólag a termelők érdekeit tartom szem előtt, amint hogy bizonyára a jelen értekezletnek is ez kell, hogy a házisa és célja legyen és nem a fogyasztókét, akiknek az érdekeik — természetesen — némiképpen ellentétesek az előbbiekével.

Ezen az alapon állva — némi további distinkciókat is tehetünk a hozzánk közelebb és távolabb állók között, így például: a távolból vendégszerpelni idejövő idegen termelők érdekeit, sokkal kevésbé vagyok hajlandó elmozdítani, mint a benszülött polgártársaiméit és szívesebben csinállok konkurenciát a — helyi piacon — az 50—150 kilométerről szekéren fuvarozó, magyarul nem tudó termelőknek, mint a helybelieknek, vagy közelieknek, etcetera, etcetera...

És még egyet... etcetera, etcetera...

Az élelmi piacok ellátása céljából való termelés legalább is háromnegyed részben annyira par-excellence kisgazda hívás, hogy e kérdés tárgyalásánál egyenesen kötelességünk a kisgazdák érdekeit részesíteni elsősorban.

És most lássuk a kérdéseket.

1. Van-e szükség arra, hogy a kolozsvári élelmi piacra a Kolozsvár környéki gazdák s községek is termeljenek kerti és mezei veteményeket? S mely élelmi (vetemény) cikkekben van időnként szükség a kolozsvári piacon?

Kolozsvár város élelmi piaca konyhakerti veteményekkel jelenleg teljesen megfelelően van ellátva s e tekintetben a város tisztelt fogyasztó közönségének, még a bolgárok honmaradása esetére is, nincs oka aggodalomra, mert a veteménypiac objektumait a mi benszülött gazdáink sem csupán a házi kertekben termelték és termelik, hanem tulnyomó részben a szántóföldeken és pedig oly arányokban, hogy azok mellett a bolgár-termelés mindig törpe kisebbség maradt.

Ezen állítás igazságát a mindennapi piacra felvonuló termelők és az általuk odahozott termények aránya is könnyen igazolja. Meg aztán a bolgár különben is ősre elmegy és ősztől tavaszig, vagyis a legnehezebb időben, csak a helyi termelő látja el az egész város szükségletét.

A mi magyar bolgáraink bizonyára gondoskodnak majd arról, hogy az elmaradó vendégek hiányát pótolják. Ebből a szempontból tehát a környék bevonásának szükségét a magam részéről, teljességgel nem látom, — sőt a későbbiek szerint, ennek még a lehetőségét is nehézkesnek leszek bátor véleményezni.

Másképpen állunk azonban egyéb élelmi piaci termények dolgában.

Nem fedezi a helyi fogyasztást a helyi és közeli termelés főképpen: a különféle gyümölcsökből.

Nyári és téli alma, tengelyen és vasuton, nagy távolságokról jön Kolozsvárra. Gondoljunk csak a szászokra, akik 50—150 kilométernyiről igás szekereken szállítják őszi országos és heti vásárainkra a téli almát.

Körte, szilva, kajszin és őszi barack és dió, szintén rengeteg jön, frissen és feldolgozott állapotban, messzi hazai és bizony jó részben: külföldi termelőktől — Kolozsvár piacára és a csemegé üzleteibe.

Cseresznye, meggy, málna, ananászper, egres, ribizli — mind kiváló fogyasztási cikkek és alig lehet hozzájuk jutni.

Közel két évtizede vagyok Kolozsvár városának fogyasztó polgára is. Ennyi idő alatt legalább ötször volt burgonya-drágaság. A drágaság — szükséglet jelent.

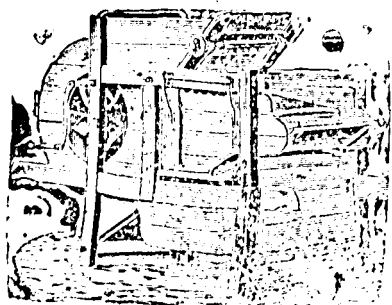
A hagymát, ezt a tömeg-fogyasztási cikket, szintén számbajövő mennyiségben hordják hozzánk őszenként — messzi szász szomszédaink!

Paszuly, borsó és lenese termelésére — ugyancsak van még szükség.

Az itt elősoroltak kultiválásához kevesebb industria kell, könnyebb a termelésük, részben szántóföldön is produkálhatók, a szállításuk, részben a raktározásuk is — de mindenesetre: az értékesítésük jóval könnyebb — mint a szorosabb értelemben vett konyhakerti veteményeké. A talajviszonyok is inkább a fentiekhez alkalmasak.

Ezeket kell tehát forszírozni a közeli falvakban!

2. Alkalmasak-e a Kolozsvár környéki községek vetemény (zöldség) termelésre: talaj, klíma s a kisgazdák hajlandóságának figyelembevételével? Névszerint mely községeket tartja erre alkalmasnak.

Minden gazdaságban
nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden
következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Az első két szempont figyelembe vételével, miként kellene elindulni a kerti, vagy mezei vetemény termelés kiterjesztésében?

E kérdésre röviden csak «nem»-mel felelhetek. A szamosmenti községekben (Szászfenes, Szamosfalva, Apahida) vannak megfelelő termő-helyek, amelyek öntözhetőek volnának, a kisgazda-anyag azonban sehogysem ahhoz való. Aki a viszonyokkal ismerős, az tudja, hogy ez így van.

a) Miként lehetne az elhagyott bolgár telepeket fenntartani?

Ez a kérdés — szerintem — tisztán egy pár nagyobb gazdát érdekel, akiknek eddig előnyösen kiadott, ezen célra alkalmas területeik vannak.

Hát igen tisztelt Szakértekezlet, ezeket a telepeket bizony — ha csak a bolgárok vissza nem jönnek — fenntartani nem lehet. Nem lehet azért, mert amíg itt voltak, nem volt közöttünk senki, aki meg tanulta volna tőlük, hogy «hogyan kell csinálni» és ha meg is tanulták volna némelyek e mesterséget — amelynek Kolombusz tojásaként, legfőbb kunsztja: az ernaedetlen szorgalom — aligha vállalnák: a gyakorlását, mert ahhoz elsősorban: alkoholmentes bolgár izmok szükségesegek!

Azaz, hogy fenntarthatók a telepek továbbra is: házi kezelésben, vagy más bérloknek kiadva, legfennebb, hogy nem: 100—200 koronás holdankénti bér-árak mellett.

En a magam részéről, — őszintén sajnálatomra — nem tudok módokat javasolni a telepek eddigi jövedelmezőségének fenntartására, de nem is tartom ezt a kérdést annyira közérdekűnek, hogy azzal a jelen szakértekezletnek kiválóan foglalkoznia kellene.

b) Milyen mezei veteményeket (bab borsó, lenese, korai burgonya, főzelék, tök stb.) lehetne propagálni a Kolozsvár környéki falvakban?

E kérdésre az 1. kérdőpont alattiakban már megadtam a feleletet.

c) Korai (melegágy) kertészkedés kifizetné-e magát falusi üzembem?

Nem fizetné ki magát, mert ehhez magasabb fokú ügyesség, képesség és sok befektetés is kell, meg aztán az ilyen uton nyert produktumokat rövid időközökben gyorsan, frissen kell a fogyasztókhoz juttatni, amit már egy falu-távolság fogalma jóformán ki is zár. A falu minálunk még ma sokkal inkább szántóvető és állattenyésztő, szóval: külterjesebb, hogysem ilyesmire még gondolni lehetne!

d) Miként kellene az állandó értékesítést biztosítani a kolozsvári piacon?

Szorgalmazni kell a városi vásárcsarnokok létesítését. Az általam eddig felsorolt produktumok (a téli gyümölcsöt, burgonyát és szemes hüvelyeseket kivéve) nem igényelnek és nem is bírnak meg valamilyen értékesítő tömörülést, szövetkezetet stb., mihelyt az külön vezető és kezelő személyzetet kell, hogy igénybe vegyen.

e) Célszerű lenne-e falusi minta-keretek létesíteni?

Mindenestre célszerű lenne és pedig elsősorban: gyümölcs, másodsorban: a saját szükségletű konyhakerti vetemények megtermesztésére való buzdítás céljából, hogy ne legyen a falusi kis házikert: sertés és baromfi legelő, vagy jobb esetben: tengeri termőhely. Természetesen: előzőleg, vagy bár egyidejűleg rákapatandók falusi kisgazdáink arra, hogy házi kertjeiket bekerítsék!

f) Szükségesnek mutatkozik-e falusi vándorkertész, állandó alkalmazása

Persze, hogy szükséges és jó volna, ha erre valamelyes fedezet felfedezhető volna.

Általában: falusi kertjeink képe erdélyszerte siralmas. Falusi népünk mindennapi táplálkozása — éppen a konyhakerti vetemények, főzelékek termesztésének elhanyagolása miatt — rendetlen, az egészséges gyomor követelményeinek nem megfelelő.

Ennyit a feladott kérdésekről.

Felvetett kérdés nélkül is felhívom az igen tisztelt szakértekezlet figyelmét még három igen fontos olyan kisgazdakereseti ágra, amelyek közül kettő még jelentékenyen fejleszthető, a harmadik pedig mint egészen új, de jól jövedelmező, bevezethető volna a Kolozsvár közelében levő falvakba.

Az egyik: a baromfitenyésztési produktumok előállításának és piacra hozatalának forszírozása, fejlesztése.

A hizott, vagy bár feljavított baromfi (lud, pulyka, kaesa, tyuk, kappan) még mindig nem özönlötte el úgy piacainkat, hogy például 2—3-szor annyit el ne bírna fogyasztani és ne szívesen fogyasztana el Kolozsvár közönsége.

Előállítása könnyű.

Tojás van bőven — nyáron. Télen csak a páholybérlo közönség tudja megfizetni. Minden falusi telken van istálló és trágya bőven, ingyen fűtés az okosan hozzáépítendő baromfiólak számára. Ha van meleg ól, van télen is tojás. Olesó és egyszerű a mód, meg kell mutatni a falunak: hogyan kell csinálni.

A második: a tejtermelés. Egészen feleslegesnek tartom itt és ezáltal annak a

taglalását, hogy e téren mik a mizériák, hiányok és bajok. Ezek állandóan napirnden vannak nálunk. Mindenki ismeri őket. De Kolozsvárt nincs elég tej, megbizhatatlan a tej és drága a tej! Itt a cselekvési terrenum. Tegyük meg minden lehetőt, hogy több és jobb legyen a tej.

Nem a tejszövetkezeteken kell kezdeni a munkát, hanem először a termelés tisztasága és a szállítás megbizhatósága tekintetében való kitanításon, azután a szigorú ellenőrzésen folytatni és végül, amikor már a tisztasági és megbizhatósági alap némiképpen elég erős — akkor építjük rá a tejszövetkezetet. Eddig a legtöbbször a teletjén kezdtük az építést. Azért bukott meg annyi tejszövetkezetünk

A harmadik ág jóval kisebb jelentőségű, de 2—3 falunak elég volna.

Szekelyudvarhely város mellett van egy falu: Farcád. Annak az összes szekelygazdái állandóan sertést hizlálnak. Télen aztán, amikor a hideg beáll, megkezdik a disznóölést és tavaszig hordják be a városba, szekereken a friss sertés-húst, szalonnát, kolbászt és sonkát, a füstölt hólmit később is és igen-igen jól jönnek ki ezzel az üzlettel. Tessék csak az élőállatárakat a mészáros husákkal egybevetni!

Ez is volna egy új könnyen bevezethető falusi kisgazda üzletág, amit 2—3 élelmesebb szomszéd községbe kísérletképpen be lehetne vezetni. A város sem gördítene akadályt ilyen törekvés elé, hiszen állandó a tisztos mészáros ipar eleni panasz a fogyasztók körében.

Nem elméleti dolog, nem kitalált újítás, nem kivihetetlen eszme, hiszen meg van a valóságban is: Farcádon!

Ezek előrebocsátása után van szerencsém az igen tisztelt Szakértekezlet elé a következő határozati javaslatot terjeszteni:

«Mondja ki a Szakértekezlet, hogy a Kolozsvár környéki falusi kisgazda osztály keresetképességének növelése céljából az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsvár vármegyei osztálya figyelmébe ajánlja a következőket:

1. Fordítson az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsvár vármegyei osztálya — működése során — különös gondot arra, hogy a Kolozsvár város körüli falvak kisgazda lakossága körében:

a) a gyümölcsfa termesztést, gyümölcstermelést, a nyári és téli friss gyümölcs és gyümölcsproduktumok értékesítését;

b) a korai és téli burgonya termesztését;

c) a hagyma nagybani termesztését és végül:

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyluzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és esipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 205

d) a hüvelyesek (bab, borsó, lencse) intenzívebb termesztését s zölden és szárazon való piaci értékesítését — minél általánosabban propagálja, bevezesse, a kiscgazda közönséget ilyen irányban oktassa, nevelje és támogassa.

2. Hasson oda az osztály, hogy — Kolozsvár környékéről kiindulólág — fokozatosan minden vármegyei nagyobb és arra alkalmas községben egy mintaházi-kert (gyümölcsös, veteményes és virágos) létesíttessék s azok beállítására, karban tartására, ellenőrzésére és az azok segélyével való oktatás céljára megfelelő számú vándor-kertész alkalmazassék.

3. Tegye-kiváló figyelmé és működése tárgyává az osztály:

a) a baromfi-tenyésztés fejlesztését, a hizalt és fejávitott baromfi és tojás értékesítését és a téli tojás produkció forciozását;

b) a tejkezelés tisztaságát és a szállítás megbízhatóságát és egyelőre: a közös kollektiv befúvarozást.

4. Tegyen kísérletet abban az irányban, hogy vajjon a farsádiak példája a friss sertés-hus, szalonna, kolbász és sonkának piacra hozása — nem-e volna 2—3 jobb szomszédos községben itt is meghonosítható?»

Magyar tanulságok az O. M. G. E. külföldi komlós tanulmányutjáról.

Irta: dr. Cséser Lajos.

I.

A «Köztelek» 55-ik számában Á. L. megírta jelentését az O. M. G. E. által rendezett és július hó 8—15 között lefolyt Csehországi és Bajorországi komlótermelési tanulmányutjról, de ezen utirajzon felül talán nem lesz hiábavaló, ha a szerzett tapasztalatok és összehasonlító tanulságokról is írhatok néhány megfigyelést.

1. A termesztés szempontjából a következőket figyeltük meg: a komlóskertek helyi fekvését illetőleg, az egész vonalon a dombos, hegyes vidékeken találtunk komlóskerteket, természetesen több kertet völgyekben, sőt fensíkon is, s azt találtuk, hogy ezidőszert a magasabb fekvésű kertek mintha elmaradottabbak lennének.

Nálunk a Bácskában általában sikon van már cca. 1000 kat. holdon komló, míg az erdélyi részeken szintén dombos-völgyes vidékeken található. Saaz s 5—6 Saaz-környéki faluban a határnak 50—60%-át teszik a komlóskertek, összefüggő nagy darabokban táblákban terjednek el, hazánkban *Petrőcz* az a jellegzetes komlósközség, ahol szintén már nagy összefüggő területek lettek 10—12 év óta beültetve s megint úgy találtuk, mintha ez az összefüggés a komló egyöntetű fejlesztésére jó hatással lenne. Ugyanigy találtuk a bajor *Spallban* s környékén 4—5 községben, ahol a határnak talán 70%-a van beültetve komlóval — azután kevés burgonya, heréféle, répa — bizony, ha a jég végig sühint egy-egy, ilyen komlós köz-

ség felett, ott abban az évben nehezen élnek meg az emberek!

Éghajlat szempontjából: a saazi nyári hőmérsék átlaga 15.2 fok C, a nyári csapadék mennyisége 377.1 mm., egész évben 499 mm. Minálunk az erdélyi részeken egyeznek fentiekkel az éghajlat, sőt a csapadék viszonyok is, Délmagyarországon melegebb a nyári átlag, kevesebb a csapadék, de a talaj jósága, mélyen üdésége kiegyenlíti a csapadékhiányt, hiszen a komló gyökere 2 méternyi mélységből is szed nedvességet s ezt a bácskai talajban vígan teheti. Jövendő kerttelepítések szempontjából fontos lenne, ha az éghajlati viszonyokat és csapadék viszonyokat a főbb komlós helyeinken legalább 2—3 éven át megfigyelhetnők, a megfigyelésekből a komlóművelés célszerűbb és időszzerűbb módszereit is meg lehetne állapítani. A meredek északi fekvés kivételével minden égtáj fekvésben találtunk komlóskerteket, de mintha a szelid lejtőkön szebben nőne a komló, u. i. minden komlósor egy fokkal feljebb egyformán kapja a napsugarat. Ámbár a bácskai kertekben az egy nivóban elterülő domborzaton is elegendő a toboztermés. A ki teheti, szelvédtett helyre ülteti komlóját, de valószínűleg úgy Bajor, mint Csehországban ezek a komlóskerületek nem nagyon szelesek s különben is bosszantólag a szél csak a komlófejlődés elején az indakapaszkodás idején szokott alkalmatlankodni, bár a látott helyeken alig egyszer kötözik a növekedő indát, bizony Erdélyben 2—3-szor kell kötözni, hogy a szél le ne forgassa.

Talaj dolgában nagy az egyöntetűség a főbb vidékeken, akár csak a Bácskában.

Saazban az alsóbb fekvésekben porfir málladék, elegendő mésszel, humusszal elég víz tartó és könnyen művelhető, a magasabb helyeken márgás vályog nem mindig jó erőben, *Spallban* homokos márga, márgás vályog, már jól át trágyázva, lehet televényes természetű, *Halledouban* homokos vályog, általában mind áramlási talaj, legfeljebb Saazban magasabb pontokon van eredeti márgás málladék, de a trágyát és jó munkát sohse sajnálták tőle.

Bizony Erdélyben a televényes talajtól kezdve fel a szivós agyagig, mindenféle talajban találunk komlóskerteket, azért is nem egységes a termésünk, pld. az *ilyefalvi*—*spalli* honosított komlót 18—20 helyen terjesztettem el 1898 óta, de ma már csak kevés jellegben hasonlítanak a tobozok, bár a finomságukat megtartották.

Am a nagykereskedő egy lételben egységes fajtát keres egy lömegben! És ez a főlénye a bácskai komlónak a régebbi erdélyi felett, hogy ugyanegy éghajlat s talajviszonyok között a «futtaki» fajtát terjesztvén, ma ott 10.000 q. egységes bácskai komló terem!

Igen a komló fajt! Hát persze Saaz, Spall, Halledou már régen kitenyésztették az egységes fajtájukat, sőt titokban (ugy hallottuk), hogy Saazban és környé-

kén évek óta *auschai* származásu egységes dugvánnyal «regenerálták» a kerteket, mert hiába 400—500 esztendő volt az a régi hires finom fajta, az értékesítési versenyben 250—300 kgr-os átlag termésekkel nem vehették fel a versenyt, 300—400 koronás métermázsánkenti árakkal sem a több termésű *auschai*, *galiciai*, sőt *bácskai* fajtákkal, hiszen ezekre a helyekre annak idején saazi dugványokat ültettek s szerencsével úgy honosodtak, hogy 70—80%-ban megtartották a finomságukat, — de 2—3-szor annyi termést adnak, mint a saazi anyató. Különösen *középarak* mellett tapasztalták a saaziak, hogy jövedelem számítás szempontjából alig emelkednek föl pld. az *auschai* haszonjövödelmen! Mondom, ugy suttogják, hogy 5—6 év óta nagy titokban sikeresen telepítik vissza az *auschai* «fátytyút» csak valahogy a bácskai bőtermésű fajtánkba bele ne szeressenek, ámbár azt hiszem, hogy a Duna—Tisza-köz vizgőzében és öles televényes áradvány talajából, 100 méteres tengerszin feletti magasságból nem szívesen menne a komlónk Saaz hegyvidékére, már a Halledouban em mennek vele próbát tétetni, beleszeretnének a bajor svábok, ámbár elég bőtermő fajtájuk van. Az *auschai* hatóság pár éve fel is tiltotta a dugvány kivitelét. Itt jegyzem meg, hogy a fehérmegeyi saazi származásu ültetvények szintén igen finom tobozuak, de nem kiadósak s ezért pár éve a *nagy lángi* uradalom egy kísérleti holdra bácskai dugványt plántált át s ma 500—600 kgr. a kat. holdankénti termés. Ez fontos tapasztalat a Dunántúli komlós kertek szempontjából. De fontos a fajta kísérletezések szempontjából is. A bácskai Hódságon már áll egy állami fajtakert, Erdélyben még nincs, pedig megfelelő kísérletek után jó lenne egy-két féleséget elterjeszteni, mert ma 8—10 féle fajta és ugyanannyi válfajta van, s nem engednek belőle, mert minden cigánynak a maga purdjéja a legkedvesebb. Igen ám, de egy 5—6 waggonos kereskedő ugyanannyi féleségért kisebb árat adhat, mert hiszen neki a «saazi, nürnbergi, *egalizálás*» pénzébe kerül!

(Folyt. köv.)

A kolozsvári m. kir. vetőmagvizsgáló állomás közleménye.

A turkesztáni lucernamag behozatala a pár év előtt ellene indított mozgalom következtében mostanáig szünetelt. Most azonban a jelekből arra lehet következtetni, hogy ez évben egyes magkereskedők, viszontelárusítók és ügynökök újra megkísérlik annak becsempészését. A kolozsvári m. kir. vetőmagvizsgáló állomáshoz vizsgálatra beérkezett lucernamag minták között ugyanis fordult elő mostanában, egy tiszta turkesztáni lucernamag, mint turkesztáni és hazai lucernamag keveréke. Eppen ezért az állomás kötelességének tartja figyelmeztetni a gazdaközönséget, hogy lucernamagot különösen viszontelárusítóktól és ismeretlen ügynököktől — származásra való meg-

vizsgálatás nélkül ne vásároljon, mert könnyen érheti károsodás.

Főleg az mozdíthatja elő ezidén a turkesztáni lucernamag-beesempészését, hogy hazai nagykereskedőink a mostani rossz pénzviszonyok miatt ez évben nem igen adják áruikat akármilyen kiskereskedőnek hitelre; bécsi cégek ellenben, hogy csekélyebb értékű magvaikon tudhasanak, szívesen nyujtanak egy pár hónapi hitelt is. Mivel ezenkívül a turkesztáni lucernamag a mienknél szebb és jóval olcsóbb, a kis kereskedők és viszontelárúsítók — talán tudatlanságból is — inkább veszik ezt.

Megállapítottuk, hogy az állomásunkra érkezett turkesztáni lucernamag minél inkább bécsi cégtől erednek.

Az erdélyi viszonyok között való megfigyelhetőség szempontjából még 1909. és 1910. években a kolozsvári vetőmagvizsgáló állomás is kezdett termelési kísérleteket a turkesztáni lucernával, melyek még ma is folyamatban vannak. A kísérletezés 20 kis táblán védőnövény nélkül és falusi gazdáknál védőnövényvel kezdetelt meg.

A mi kísérleteink is majdnem teljesen megegyeznek úgy a külföldi kísérletezők, mint a magyarvári országos növénytermelési kísérleti állomás kedvezőtlen kísérleti eredményeivel.

Erdélyben a védőnövényvel vetett turkesztáni lucerna még az elvetés évében okvetlen mind kipusztul.

A védőnövény nélkül vetett is sokkal könnyesebb, mint a magyar lucerna és terméshozama jóval kevesebb, mert a szára nem oly levéldus és nem olyan ágas.

A nálunk, lucernán fellépő növénybetegségekkel szemben sokkal érzékenyebb s ezek inkább megviselik.

Magtermesztésre nálunk nem alkalmas, mert virágzata apró és igen hiányos — jobban mondva szegény — a csirázása.

T. Gy.

EGYLETI ÉLET.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányának Kolozsvárt, 1913. március hó 5-én tartott üléséről.

Elnökölt: Báró Bánffy Ernő, e. elnök.

Előadott: Tokaji László, e. titkár.

Jegyzett: Török Bálint, e. segéd-titkár.

Jelen voltak: Báró Jósika Gábor e. alelnök, Sperker Ferenc, Papp Elemér, Gál Lajos, Rosenberger Ignác, Rosenberger Sándor, László László, Sipos Gábor, Eöry Tivadar, Reich Albert, gr. Bély Kálmán, dr. Szentkirályi Ákos, br. Mannsberg Sándor, Jakab László, Szász Ferenc Wolszky Győző és Boesánzy László.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Bély Kálmán gr. és Rosenberger Ignác ig.-vál. tagokat.

A földmivvelésügyi miniszterium leíratai kapcsán titkár jelenti, hogy a kártékony rovarok irtása tárgyában körrendeletet adatott ki, mely az E. G. E.-nek is megküldetett. Lapban közölve lévén, tudomásul szolgál.

Sipos Gábor ig.-vál. tag indítványozza, hogy az egylet küldjön ki egy bizottságot abból a célból, hogy az a cserebo-

gár irtása tárgyában egy szabályrendelet készítsen és az egylet e szabályrendeletet a társesületeknek, valamint a törvényhatóságoknak elfogadás, illetve szigorú alkalmaztatás céljából küldje meg. — Igazgató-választmány az indítványt helyesléssel elfogadja. A bizottság tagjaiul dr. Péter Béla, Sipos Gábor ig.-vál. tagok, Gróf Béla gazd. ak. s.-tanár és titkár küldetnek ki.

Ugyanő, ugyanannak a méhészeti körületek új beosztása tárgyában küldött leiratát ismerteti. — A lapban közölve lévén, tudomásul szolgál.

Ugyanő, ugyanannak a buza, zab, árpa, tengeri vetőmagvak kedvezményes szállítása tárgyában kiadott, az E. G. E.-nek is megküldött körrendeletét ismerteti. A lapban közölve lévén, — tudomásul szolgál.

Ugyanő, ugyanannak a szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutjának gyógykezelése tárgyában kiadott körrendeletét ismerteti, mely körrendelet az E. G. E.-nek egy korábban e tárgyban intézett felterjesztésre válaszul is szolgál. A körrendelet a lapban közölve volt.

Lovag Sperker Ferenc, Jakab László, báró Jósika Gábor és Szász Ferenc részletekre is kiterjedő hozzászólásai után, igazgató-választmány kimondja, hogy a fertőző hüvelyhurut terjedésének megakadályozása, illetve a betegség gyógykezelése tárgyában ismételtén felir a földmivvelésügyi miniszter urhoz és kérni fogja, hogy a községi bikatartókat a járási állatorvosok útján oktattassa ki a földmivvelésügyi miniszter a fertőző hüvelyhurutos tehenek és bikák felismerésére. Szigoruan kötelezze a bikatartókat minden egyes folytatás előtt a hágtató tehenek megvizsgálására és folytatás után a bikának óvszerrel való befedésére, úgy, miként a lótenyésztés terén a mén-tartók a kancák előzetes megvizsgálására, illetve a méneknek betegségektől óvó kezelésére kötelezve vannak. Ezenkívül a bikatartók, illetve ápolók az ellendő borjak számának arányában, a lehetőség szerint jutalmazandók is. A felirat elküldésével elnökség megbizatik.

Ugyanő bemutatja a legutóbbi ig.-vál. ülés határozata értelmében az elnökségnek a földmivvelésügyi miniszterhez intézett felterjesztését, a vegykísérleti, növénytermesztési és magvizsgáló állomásnak Kolozsváron való felállítását, illetve fejlesztése tárgyában.

Elnök ur Önméltósága jelenti, hogy ez ügyben személyesen járt fenn a miniszter ur Önméltóságánál és reméli, hogy az egylet által ez ügyben indított akció sikerre is fog vezetni. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Titkár bejelenti, hogy a földmivvelésügyi miniszter, a kolozsvári borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé: gr. Bély Ákóst, a bizottság tagjaivá pedig: báró Jósika Gábort, gróf Lázár Istvánt, dr. Szentkirályi Ákóst, Tokaji Lászlót és Weisz Józsefet nevezte ki. — Tudomásul szolgál.

Ugyanő bejelenti, hogy a G. E. O. Sz. február hó 10-én tartott végrehajtó-bizottsági ülésének jegyzőkönyve az egyletnek megküldetett. — Tud. szolgál.

Ugyanő bejelenti, hogy a G. E. O. Sz. a cselédtörvény tárgyában áírt, kérve az egyletet, hogy az erdélyi gazdaközönség kívánságait részletekre kiterjedőleg közölje a G. E. O. Sz. központjával. Javasolja, hogy a törvény az összes ig.-vál. tagoknak küldessék meg véleményezés céljából és a törvény áttanulmányozása után tárgyalja a kérdést a választmány a legközelebbi ülésén. — Helyesléssel elfogadtatik.

Ugyanő felolvassa a pénztári hivatal jelentését, az 1912. évi pénztári forgalmi kimutatást, a zárszámadásokat, valamint az 1913. évi költségeloirányzatot. — Tudomásul szolgál.

Báró Jósika Gábor e. alelnök a számadásokkal kapcsolatban jelenti, hogy a zárszámadás vizsgáló bizottság ülésén részt vett és az egylet gazdálkodását évekre visszamenőleg alaposan átvizsgálták. A vizsgálatból kitűnt, hogy az egylet évenként kisebb-nagyobb összegeket az alaptőkéből elköltött és az egylet évi működése akkora költséget igényel, hogy az lassanként felemészti az egész alaptőkét. A zárszámadás vizsgáló bizottság ülésével kapcsolatban megejtett vizsgálatok alapján javasolja, hogy az egylet adminisztrációs kiadásainak fedezése és az alaptőkének fokozatosan való visszapótolhatása céljából egy hosszabb időre állandósítandó nagyobb segélyért forduljon a földmivvelésügyi miniszter urhoz. — Helyesléssel elfogadtatik.

Ugyanő ezzel kapcsolatban javasolja, hogy tekintettel az egylet vagyoni állapotára, mondja ki az igazgató-választmány, hogy az egylet irodalmi szakosztálya által addig nem adat ki újabb füzetet, míg az egyleti számadások rendbe nem jönnek és utasítja az irodalmi szakosztályt, hogy a holt tőkét képező, raktáron levő nagy füzet készletét lehetőleg rövid idő alatt árusítsa ki, annál is inkább, mert a füzetek árai aránytalanul magasak és az O. M. G. E. irodalmi szakosztálya által kiadott füzetek nagy konkurrenciát csinálnak az egyleti füzeteknek. — Helyesléssel elfogadtatik.

Titkár felolvassa a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank átiratát, melyben a pénztintézet felajánlja, hogy az egyleti pénztárnak és a hozzátartozó könyveknek a kezelését, illetve vezetését — a taglajstrom vezetése és a tagdíjak behajtása kivételével — évi 600 kor. tiszteletdíj ellenében hajlandó elvállalni. — Igazgató-választmány az ajánlatot elfogadja.

Ugyanő bemutatja a román földmivvelésügyi miniszterium átiratát, mely szerint a romániai gazdák tavasszal egy 10—12 napos kirándulást óhajtanak tenni Magyarországra és kéri a miniszter egy program készítését, valamint a kalauzolás elvállalását. — Igazgató-választmány örömet fejezi ki, hogy az 1911-ben Romániában élvezett vendéglátást viszonyozhatja. A program elkészítésével és a szükséges lépések megtételével elnökséget megbizza.

Ugyanő felolvassa Teleki Arctur gróf ig.-vál. tagnak a közgyűlés elé terjesztendő indítványát, a kolozsi állami birtoknak a róm. kath. státustól örök áron való megvásárlása tárgyában. — Az indítvány a közgyűlés elé terjeszteni határoztatik.

Wolszky Győző ig.-vál. tag indítványozza, hogy az új adó törvények életbeléptetésével egyidejűleg, az egylet számtartási szakosztályt állítson fel. — Ig.-vál. l. Sperker Ferenc hozzászólása után az indítványt közgyűlés elé terjeszteni határozza.

Titkár az elnökség nevében indítványozza, hogy az egyleti telkek értéke a zárszámadás-vizsgáló bizottság által jóváhagyott 1912. évi mérlegbe az újabban eszközölt reális becslés alapján vételessék fel, amely szerint az egyleti házas telkek 71.000 kor., az eladatlan telkek bérhával 48.000 kor. értéket képvisel, összesen tehát 119.000 koronát, azaz Egyszáztizenc kilencezer koronát. — Helyesléssel elfogadtatik és a pénztári hivatal ily értelemben való értesítésével elnökség megbizatik.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

K. m. f.

Jegyzőkönyv,

felvétel az E. G. E. kolozsmegyei osztályánk 1913. évi február hó 15-én Kolozsvárt, a megyeház tanácstermében tartott *intéző-bizottsági* gyűléséről.

Jelen voltak: Dózsa Endre alispán elnökelete alatt: gy. Rosenberger Sándor, Fekete Antal, dr. Pavlik Sándor, Szép Károly, Szász István, br. Huszár Pál, Kovács Béla, jegyzett: dr. Csérer Lajos.

1. Elnök üdvözlöi a megjelenteket, megnyitja a gyűlést. Jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Fekete Antal és Szép Károly tagokat.

2. Olvassatik a földm. miniszter leirata az esetleges falusi inség enyhítése tárgyában. Előadó jelenti, hogy a szakosztály már begyűjtötte az adatokat s ezek alapján az erdélyrészi min. kirendeltség aktív előmunkálatokat végez az élelmi, tengeri s vetőmagkiosztás tárgyában. — Örvedetes tudásul szolgál.

3. Olvassatik az alispáni átiratban foglalt kolozsmegyei t. h. határozat, mely szerint a régi vármegyei bikatenyésztési alap átutaltatik a szakosztály javára. — Örvedetes tudomásul szolgál, az összeg felhasználásáról később határoznak, ha megérkezik a belügyminiszterium jóváhagyása.

4. Olvassatik a kolozsvári kir. kultur mérnökség átirata, melyben a községi kenderáztatók tervezéséről tesz jelentést — Tudomásul szolgál.

5. Előadó előterjeszti a szakosztály 1913. évi működésének tervezetét és költségvetését. — Eltogatdatik azzal, hogy az ügyviteli költségek fedezésére államsegélyt kérnek. Az elnökség ezzel megbizatik.

6. Megállapítatik az 1913. évi járási szarvasmarha- (tenyészállat) díjazások tervezete és költségvetése. — Szász István kir. jószágfelügyelő hozzászólása után, a régi kereteket és módozatokat állapítják meg, azon hozzátevéssei, hogy ezen állatdíjazások ne tartassanak mindig a járás székhelyén, de vándorkiállítások formájában a járás más és más népesebb vidékei.

7. Az évi közgyűlés napja március hó 9-ére tüzetik ki, a kolozsvári gazdasági akadémia termében. Intézkedésre az elnökség felkéretik.

8. Előadó beszámol az erdélyrészi miniszteri kirendeltség téli kolozsmegyei tevékenységéről. — Örvedetes tudásul szolgál.

9. Előadó bejelenti gróf Esterházy Kálmán főispán óhaját, hogy a Kolozsvár környéki községek vetőmag termelésének ügyében a szakosztály tegye meg a kellő lépéseket. — Egy szakértekezlet összehívását határozzák el az idei közgyűlés napján.

10. Több tárgy nem lévén, az ülést az elnök bezárja, megköszönve a tagok érdeklődését.

K. m. f.

Hitelesítők: Dózsa s. k.
Fekete Antal s. k. sz. o. elnök.
Szép Károly s. k.

Jegyzőkönyv,

az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete igazgató választmányának 1913. évi március hó 8-án tartott üléséről.

Elnökölt: br. Jósika Gábor e. elnök.
Előadott: Török Bálint.

Jelen voltak: I. Sperker Ferenc, Lészai Ferenc, gr. Horváth Tholdy Rudolf, gr. Beldi Kálmán és Tokaji László.

Elnök az ülést megnyitván, bejelenti, hogy távolmaradásukat kimentették br. Petrichevich-Horváth Kálmán és dr. Szentkirályi Ákos ig. vál. tagok.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri:

gr. Beldi Kálmán és I. Sperker Ferenc tagokat.

Előadó jelenti, hogy az elnökség a választmány megbízásából kérte a földmivelésügyi minisztert, hogy a törzskönyvelt tenyészállatok, az állam részéről, köztenyésztési célokra történő vásárlásoknál előnyben részesítsenek. A földmivelésügyi miniszter ez ügyben 88041—1911. sz. a. kelt rendeletével intézkedett. E rendelet megújíthatása céljából, az eladásra bejelentett törzskönyvelt bikákról szerkesztett kimutatás megküldését kéri. — Tudomásul szolgál. Jelentés megszerkesztésével elnökség megbizatik.

Ugyanó jelenti, hogy az elnökség felhívására a tagok 21 db eladó törzskönyvelt bikát jelentettek be. Az eladó tkvelt bikákról szerkesztett kimutatás az erdélyi vármegyei gazdasági felügyelőségeknek idejében megküldetett. — Tudomásul szolgál.

Ugyanó jelenti, hogy a budapesti Társadalmi Múzeum, az egylet által Kolozsváron rendezett tejtisztasági versenyek ismertetését kérte muzeális célokra. Elnökség az ismertetést megküldte, egy külön e célból rendezett tisztasági versenyen használt vattalappokkal együtt. — Tudomásul szolgál.

Ugyanó bejelenti, hogy az egylet által rendezett tejelő versenyen résztvevő gazdák kérésére, elnökség az E. G. E. kolozsmegyei osztályához átirat, kérve, hogy a kolozsvári Gazdasági Egylet tagjainak engedélyezt kedvezményes áru katonai korpán kívül, a tejelő versenyen részt vevő kisgazdáknak a lehetőség szerint még 1—5 q. korpát utaljon ki a szakosztály elnöksége. — Helyeslő tud. szolgál.

Ugyanó a törzskönyvelési bíráló-bizottság jelentése gyanánt jelenti, hogy az utolsó ig. vál. ülés óta báró Jósika Gábor kolozskarai, Lészai Ferenc magyar gorbói, Szász József lándori, Józsa Samu nagypetrii és Gorcsa Demeter magyargorbói tenyésztői vétettek fel az egyleti törzskönyvbe. Ezzel 360 drb. tehén, 60 drb. bika, összesen: 420 drb. állat törzskönyveltetett eddig. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Ugyanó ezzel kapcsolatban jelenti, hogy törzskönyvelésre vár br. Bánffy Ferenc alsókarácsonyfalvi, gróf Horváth-Tholdy Rudolf patai, Vásárhelyi István váralmási tenyésztete és pótlólag jelentett be törzskönyvelésre tenyészállatokat a róm. kath. slátus radnóti uradalma. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Ugyanó, a tejelő verseny bíráló-bizottságának jelentése gyanánt előadja, hogy a próbafejések havonta kétszer rendszeren megtartatnak. Eddig három tisztasági verseny tartatott a tejelő versennyel kapcsolatban, mindkét verseny menetét összesen 18 izben ellenőrizte személyes kiszállásával. A három tisztasági verseny közül kiadható volt az

I. versenynél 55 ért. sz., kiadatott 29.
II. versenynél 40 ért. sz., kiadatott 25.
III. versenynél 40 ért. sz., kiadatott 28.

Állandó haladás és javulás mutatkozik a tisztasági versenyeknél ami eklatánsan világlik ki a fennli értékszámok arányából. — Örvedetes tudomásul szolgál.

Ugyanó bejelenti Jósá Samu körjegyző (Nagypetri) pártoló tagul való jelentkezését. — Örvedetes tud. szolgál.

Ugyanó bemutatja a pénztári hivatalnak, az 1912. évi költségekről készített kimutatását. — Tudomásul szolgál. Az 1912. évi zárszámadások megvizsgálására és az 1913. évi költségelőirányzat elkészítésére I. Sperker Ferenc elnökelete alatt Jakab László és dr. Szentkirályi Ákos ig. vál. tagok küldettek ki.

Közgyűlés napjaul április hó 6-a tüzetik ki.

Előadó bejelenti, hogy az egyleti pénztárnok állásáról lemondott és ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank felajánlotta, hogy az egyleti pénztár kezelését díjtalanul elvállalja. — Ig. vál. pénztárnoknak működéséért köszönetet szavazva, lemondását elfogadja, ugyszintén a Hitelbank ajánlatát is.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Közgyűlési meghívó.

Az Erdélyi jellegű, magyarfajta szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete alapszabályszerű rendes közgyűlését Kolozsvárt, 1913. évi április hó 6-án, vasárnap délelőtt 11 órakor fogja megtartani az E. G. E. székházának üléstermében (Attila-utca 10.), amelyre az egylet tagjait tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató-választmány jelentése az egylet 1912. évi működéséről.
3. Pénztári jelentés, az egylet 1912. évi zárszámadásáról és az ezzel kapcsolatban
4. a számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1913. évi költségelőirányzat megállapítása.
6. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

Kolozsvárt, 1913. március hó 8-án.

Báró Jósika Gábor,
egyleti elnök.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A földmivelésügyi miniszterium képviseltetése.** Serényi Béla gróf földmivelésügyi m. kir. miniszter az Erdélyi Gazdasági Egyletnek március 16-án tartandó közgyűlésén, a miniszterium képviseletében való megjelenésre Vörös Sándor udvartanácsost küldötte ki.

— **A kolozsvári borvizsgáló szakértőbizottság.** A kereskedelemügyi miniszter a borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908: XLVII. t.-c. végrehajtása tárgyában 1908. évi december 30-án 112.000. szám alatt kiadott földmivelésügyi m. kir. miniszteri rendelet 97. §-a értelmében Kolozsvárott szervezett állandó borvizsgáló szakértőbizottság tagjaivá az 1913. év tartamára kinevezte dr. Baintner Ferenc gazdasági akadémiai tanárt, Nagy Gábor vendéglőt, továbbá D. Deák József, Farkas Samu kolozsvári bornagykereskedőket és Eöry Tivadart, az «Erdélyi Pinceegylet» titkárát. Ugyancsak a kereskedelemügyi m. kir. miniszter, a titkári teendők ellátásával a kolozsvári állandó borvizsgáló bizottságnál dr. Ruzitska Béla kolozsvári tudomány-egyetemi adjunktus, egyetemi ny. rk. tanárt bizta meg.

— **Szilárd Ferenc dr. halála.** Szilárd Ferenc dr. fővárosi ügyvéd a «Köztelek»-nek, az O. M. G. E. hivatalos lapjának jogi rovatvezetője, március 12-én meghalt. Az elhunyt nagy jogi képzettségével, lankadatlan munkacerejével állandóan az agrár eszmék szolgálatában állott, halála szinte pótolhatatlan veszteséget jelent a gazdasági jogi irodalom terén. Temetésén a gazdaságszociális testületek küldöttséggel vettek részt.

— **Az E. G. E. kolozsmegyei osztályának közgyűlése.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya vasárnap d. e. tartotta meg Dózsa Endre szakosztályi elnök vezetésével az idei rendes közgyűlését.

Dózsa Endre a gazdaság fejlődését és a mai gazdasági helyzet kialakulását

tárgyaló rendkívül érdekes és mindvégig élénk figyelemmel kísért elnöki megnyitása után üdvözölte a közgyűlésen megjelent tagokat és vendégeket: *Lészai Ferencet*, mint az E. G. E., dr. *Wantsó Gyulát*, mint a Gazdaszövetség képviselőjét.

Dr. *Csérei Lajos* szakosztályi előadó beszámolt a szakosztály 1912. évi működéséről, a gazd. előadások, határjárásokról, háziipari tanfolyamokról, szántás, trágyatelep versenyekről, gépbemutatókról, stb. A helyesléssel fogadott évi jelentés után

Szikszay Ferenc körjegyző mondott köszönetet az elnökségnek és indítványozta, hogy a szakosztály a vármegyében egy pár falusi mintagazdaságot létesítsen. Az indítványt a választmánynak kiadni határozták. A közgyűlés után

Dr. *Wantsó Gyula* a Magyar Gazdaszövetség kiküldöttje tartotta meg az Erdélyben követendő birtokpolitika aktuális kérdéséről szóló előadását. A Gazdaszövetségnek is — ugymond — iáj az a seb, amelytől Erdély vérzik és ezért az E. G. E.-vel kezert fogva szívesen küzd egyrészt a *Darányi-féle* telepítési politika fejlesztése, másrészt a magyar nemzeti birtokpolitika megteremtése érdekében. Ez az egyik kapocs, ami a két agrár-érdekképviseleti szervet minden pártpolitikától menten összefűzi, a másik pedig a vámpolitikának aktuális kérdése. A mai nehéz küzdelmek árán megteremtett és az osztrák ipar fellendítése érdekében megváltoztatni szándékolt vámpolitikai rendszer fenntartása érdekében minden rendelkezésre álló fegyverrel — ugymond — küzdeniök kell az agráriusoknak. Ezekről a kérdésekről lesz szó a Gazdaszövetség Kassán rendezendő idei nagygyűlésén is, amelyre a szakosztályt meghívta. A közgyűlés a nagygyűlésen való képviseltetést kimondotta. A rövid és magvas előadásért *Dózsa Endre* mondott köszönetet az előadónak. A közgyűlés után dr. *Páter Béla* gazd. akad. igazgató elnöklete alatt, konyhakertészeti szakértekezlet volt, amellyel lapunk más helyén külön, részletesebben foglalkozunk.

A közgyűlést megelőzőleg, a jelen volt érdeklődő kisgazdáknak *Jászberényi András* gazd. akad. tanár tartott előadást vezített képekkel, gazdasági irányu dolgokról, a növénytermelés és állattenyésztés köréből. Az érdekes szemléltető előadást a kisgazdák nagy figyelemmel hallgatták és különösen tetszettek nekik a tanulságos moziképek.

— Az E. G. E. szociális tanfolyama március hó 28-án kezdődik, három napig fog tartani. A tanfolyamra, amely teljesen díjtalan, március hó 26-ig lehet jelentkezni. A Kolozs, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos vármegyei papok, tanítók és jegyzők közül jelentkező hallgatóknak egy részét az egyet a földmívelésügyi minisztériumtól nyert államszegélyből segívezi. Az államszegélyvel résztvenni szándékozők kéréseiket az illetékes vármegyei kirendeltségi megbizottához márc. hó 16-áig kellett beadják. A tanfolyam iránt már eddig is oly nagy érdeklődés nyilvánult, hogy az államszegély kevésnek bizonyult. Az egyet számítva erre, korábban kérte a kirendeltségi megbizottakat, hogy a rendelkezésükre álló hiteltől a lehetőség szerint nyújtsanak segítyt vármegyéjük papjainak, tanítóinak és jegyzőinek, hogy a tanfolyamon minél nagyobb számban vehessenek részt. A tanfolyam előadói, az alábbi sorrendben, a következők lesznek: *Tokaji László* E. G. E. titkár, *Jászberényi András* gazd. akad. tanár, dr. *Seyfried* Károly gazd. akad. tanár, dr. *Konrády* Dániel mentőállomási igazgató-örvös, egyet. m. tanár, dr. *Szász* Albert mócsi ügyvéd, és dr. *Csérei* Lajos kirendeltségi megbizott. Mindennemű

felvilágosítással készséggel szolgál az E. G. E. titkári hivatala, (Kolozsvárt, Attila-utca 10.).

— A **baromfitenyésztők közgyűlése.** Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a «Baromfitenyésztők Országos Egyesülete» *Teleki Józsefné* grófné elnöklésével f. hó 9-én évi rendes közgyűlést, amelyen az elnökség tagjai közül *Pirkner János* orsz. képviselő és *Makfalvai Géza* főispán is jelen voltak. A napirend tárgyalása során *Jandaurek Vincé* ügyvezető alelnök előterjesztést tett a kilépő 20 választmányi tagról és az új választás alá kerülő számvizsgáló-bizottságról. A közgyűlés *Polonyi Manó* javaslatára a választmányba *Buday Barnát*, *Médnyánszky-Kánitz* Henriket, *Zsupán Kálmán* dr.-t, *Lahner* Károlyt, *Jeszenszky Pált*, *Koppély* Gézát, *Leidenfrost Aurél* dr.-t, *Folkusházy* Lajost, *Mailáth Józsefné* grófnét, *Jókuthy* Sándort, *Nick* Edét, *Ternyei* Árpádot, *Pókay* Dezsőt, *Rácz István* dr.-t, *Rácz* Ödönét, *Serbán* Jánost, *Lázár Pált*, *Tolnay* Pált, *Winkler* Jánost és *Ollé* Eleket; a számvizsgáló-bizottságba pedig *Eőrssy* Ferencet, *Gasparetz* Gézát és *Málnássy* Ferencet választotta meg. Ezután *Winkler* János titkár ismertette az egyesület 1912. évi működését és vázolván a baromfitenyésztés nagy jelentőségét, érdekes statisztikai adatokkal világította meg a termelési ág jövedelmezőségét. Részletesen szólott az egyesület munkásságáról és megjelölte azokat a teendőket, amelyek megoldásra várnak. Az egyesület kötetlenségében tömörült baromfitenyésztők száma immár meghaladja a nyolcszázat. Jóváhagyta ezután a közgyűlés a számvizsgáló-bizottság jelentését, amelyet *Gasparetz* Géza ismertetett és elfogadta az 1913. évi költségvetést. *Jandaurek Vincé* ügyvezető alelnök előadása alapján az 1913. évi bő munkaprogramot és jegyzőkönyvi elismerést szavazott az ügyvezető alelnöknek és a titkárnak buzgó munkálkodásukért. A közgyűlés elhatározta, hogy a folyó évben országos baromfikiallást rendez Budapesten. A kiállítás előkészítésével a választmányt bizták meg, mely egyik legközelebbi ülésén fogja az előkészítési munkálatok keretét megállapítani. A gyűlés után *Kovács* Ödön ismertette a saját találmányát képező reformesibenevelőt.

— **Dohánytermesztők ülése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület» dohánytermelési bizottsága *Dessewffy Aurél* gróf elnöklésével ülést tartott, melyen a m. kir. dohányjövédéki középpont képviselőjében *Haracsek László* miniszteri tanácsos, igazgató és *Natorp Tivadar* báró főtanácsos jelentek meg. *Szilassy Zoltán* orsz. képviselő, titkár terjesztette elő a most zárult dohánybevallási ellenőrzésről szóló jelentést, amely szerint a bevétel ellen a legesekélyebb panasz sem merült fel. A «Bármegyei Gazdasági Egyesület»-nek a körzethe sorozás módosítása érdekében a pénzügyminiszterhez intézett felterjesztését előadó pártolásra ajánlotta. *Sánta Albert* a dohány kistermesztők érdekében a fuvarpótlék felemelését kérte. *Tallian Béla* báró, *Beliczay Géza*, *Kintzig János*, *Blautz Jenő*, *Szilassy Zoltán*, *Moskovitz Mór* felszólalásai után *Dessewffy Aurél* gróf utalt arra, hogy mennyire kívánatos a jó minőségű dohányok beszállításakor a dohánykereszték jutalmazása, ezzel is serkentve őket a minőségi termelésre. Végül *Haracsek László* miniszteri tanácsos válaszolt az elhangzott kívánalmakra, a jövedék jóindulatról biztosítván a termelőket, mire a gyűlés *Szilassy Zoltán* előterjesztését értelmében határozott.

— A **szőlőmoly oltóni védekezés** ügyében a «Magyar Szőlőgazdák Országos

Egyesülete» az imént lezajlott országos szőlőmoly-kongresszus határozatából két fölterjesztést intézett a pénzügyi és földmívelésügyi kormányhoz. Az elsőben arra kéri az egyesület a pénzügyminisztert, hasson oda, hogy a dohányjövédék a szőlőmoly eredményes irtása szempontjából lehetőleg magas nikotintartalmu, de mindenesetre azonos erősségű dohánylugot hozzon az eddigi egységár mellett forgalomba s járjon közbe a jövedéknél a 10 százalékos nikotin titré készítése ügyében is, amivel Franciaországban olyan kiváló eredményeket értek el. A földmívelésügyi miniszterhez intézett fölterjesztésben a biológiai védekezés gondolatára hívja föl az egyesület a minisztérium figyelmét.

— **Gazdasági előadások.** A Magyar Gazdaszövetség által rendezett téli gazdasági előadások befejeződésükhöz közelednek. Folyó hó 8-án Etéden (Udvarhelymegye) dr. *Schandl* Károly, f. hó 9-én Bözödjufalun (Udvarhelym.) dr. *Czettler* Jenő, Mákófalván (Kolozsmegye) dr. *Wantsó Gyula* tartottak népies gazdasági előadásokat.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derektájdalmak ellen

Dr. **BOROVSKY**-féle kellemes szagu

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbatüveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— A **mezőgazdaság állapota Kolozsmegyében.** Kolozsmegye közigazgatási bizottsági ülésén br. *Huszár Pál* gazdasági segédfelügyelő számolt be a vármegye gazdasági viszonyairól. A legelő-javítási munkálatokat a kedvezőtlen időjárás miatt mindeztideig megkezdeni nem lehetett. Az őszi vetés kevés. A szarvasmarhaállomány gyenge, mert az állatok igen silány és kevés takarmányon kellett átteleljenek. A sertésállományban a vész nagy pusztításokat okozott.

— **Vetőmagburgonya beszerzése.** Az ősz abnormális időjárás következtében a burgonya téli eltarthatósága az egész országban nagyon szenvedett és sok gazda vetőburgonya nélkül maradt, míg az ország más helyén ismét, hol kedvezőbb körülmények között történt a kisedés, a tavaszi jó termés következtében nagyobb burgonyakészletek állnak rendelkezésre. A földmívelésügyi minisztérium az országos eladó burgonyakészleteket a gazdasági tudósítók és felügyelőségek útján összeíratta. Az egyes birtokosok nevével, lakhelyét és az eladó készletek nagyságát és a lehetőség szerint az eladásra kerülő fajták megnevezését magában foglaló füzetet az érdeklődőknek *Bertsch* Ottó gazdasági tanár (Budapest, Mészáros-utca 56/b.) kívánatra bérmentve megküldi.

— A **lontermelés előmozdítása** érdekében a földmívelésügyi miniszter elrendelte, hogy a székelykereszturi lengyár a rost céljából termelendő lenmagot a termelőknek hordónként szolgáltatassa ki. Egy termelő legfeljebb 40 hordo lenmagot kaphat a földmívelésügyi miniszter tárcája terhére. A beszerzési ár igazolása után a miniszter hordónként 10 koronát vállal. Ezáltal a gyár az önköltségi, esetleg beszerzési áránál hordónként 10 koronával olcsóbban tartozik kiadni a szükséges lenmagot. Egy hordónál kisebb mennyiséget kilógrammonként 35 fillér kedvezményes áron fogják a kisgazdáknak kiszolgáltatni a népies

lentermelés előmozdítására. Amennyiben ezt a kedvezményes áru lenmagot a kisgazdák beszerezni kívánják, forduljanak a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltséghez, avagy Füredy Lajos (Budapest, VIII., Szűz utca 7.) kendertermelési szaktanárhoz.

— Az országos tenyészállatvásár és mezőgazdasági gépkiallítás megnyitása. Verőfényes szép tavaszi időben, a megszokottnál jóval nagyobb érdeklődés mellett nyitották meg március hó 8-án az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett XXIX. országos tenyészállatvásárt és mezőgazdasági gépkiallítást a székesfővárosi Tattersall-telepen. A tenyészállatvásár a felhajtott állatoknak úgy mennyiségére, mint minőségére nézve is, méltán vetélkedhetett az összes eddigi tenyészállatvásárokkal. A mezőgazdasági gépkiallításon nagy számban vettek részt nemcsak a hazai, de a cseh, osztrák, német, angol, sőt amerikai gépgyárosok is. Különösen a gőzekék és traktorok tüntek fel, melyek munkaközben voltak láthatók. A tenyészállatvásár rendezése körül különösen Jeszenszky Pál kir. tanácsos, ügyvezető titkár és Murányi Nándor országos törzskönyvvezető fáradoztak sokat, míg a külsőleg rendkívül tetszetős gépkiallítást Kertész Gyula a Köztelek kiadóhivatali főnöke szervezte és rendezte el. Osztoztak mellettük a munkában Fabricius Endre és Rész Albert titkárok, Mérey Ernő gyakoronok, valamint a Serbán János miniszteri tanácsos elnöklése alatt álló bíráló bizottság. A tenyészállat csoportban Serényi Béla gróf, földművelésügyi miniszter 2000 koronás tiszteletdíját Gaál József nyerte el egy abszolút tenyészértékkel bíró simmenthali bikájával, meg a miniszterium 1000 koronás kosdíját Károlyi Lajos gróf, az 1000 koronás sertésdíjat pedig Wertheimstein Alfréd lovag állata vitte el. Budapest székesfőváros közönsége által adományozott díjakat kaptak Politzer Géza husmerinójáért, Széchenyi Antalné grófné mangalicájáért és Bezuk István lincólnshirei sertéséért. A Budapesti Állatvásárpénztár 250 korona értékű tiszteletdíját Lovassy Ferencnek ítelték oda kiváló mangalicájáért. Egyébként rendes díjakat nyertek szarvasmarháikkal Elek Lipót Ernő, özv. Döry Vilmosné, Feszetic Vilmos gróf, Zoltán Sándor, Jeszenszky Ferenc, a szatmári püspökség, özv. Wenckheim Frigyesné grófné, az előszállási uradalom, Czobor Béla, Csikvádi Testvérek, Wenckheim Henrik gróf, Hunyady József gr., Andrassy Sándor gróf, Esterházy Miklós herceg, Almássy Dénes gróf, Esterházy László gróf, Beer Henrik, Máday Sándor, Galsai-Polgár László, Nádasdy Tamás gróf, Wenckheim Henrik gróf kiskoru örökösei, Blascok Gyula, Goldmann Lajos és Szluha Dénes. Külön díjakat kaptak a tejelőképesség kimutatásáért Blascok Gyula és Jeszenszky Fe-

renc Juhdíjakat a következők állatai nyertek: Széchenyi Sándor Pál gróf, Károlyi László gróf, Károlyi Mihály gróf, Szennyey Béla báró, Almássy Dénes gróf, Wenckheim Dénes gróf. özv. Wenckheim Frigyesné grófné, Skublics Emilia, Pallavicini Sándor őrgróf, Stubenberg József gróf, Politzer Géza, Horváth Emil, Gyertyenffy László, Kecskemét város és Horváth István Kecskéikkel: Hajós Emil és Kecskemét város kaptak díjakat. Sertéseik után díjat nyertek: a szatmári püspökség, Almássy Dénes gróf, Schreiber Testvérek, Pongrácz Jenő gróf, Schwartz Ferenc, Berchthold Lipótné grófné, Wertheimstein Alfréd lovag, Keglevich György gróf, Blascok Gyula, Széchenyi Antal és Frigyes grófok, Mesterházy Ernő dr., Razgha Ernő, Bezuk István, Drucker Ödön, Elek Ernő, Lipót és Géza, Márkus Andor dr., Sztankovánszky János és özv. Jászay Jenőné.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Két nehézfajta, 8 éves muraközi kanca, melyek közül az egyik csikózó, szekérrrel és hámmal együtt Küküllőszéplakon, Küküllőm., 200) koronáért eladó. Értekezni lehet Kovács Sándor intézővel. 2898

Méhészeknek fontos! Méhkaptárakat, mézpergetőket, viaszolvasztó üstöket, keretleceket, műlépeket és a méhészetben szükséges összes eszközöket Kühne Ferenc Utóda cég Budapest. I. Atilla-utca 99 szám szállít legjobban. Kérje az 1913. évi „Méhészeti útmutató“ és nagy árjegyzék ingyen való megküldését. 2895

Jó bizonyítványokkal
rendelkező

Gépész-kovács

éves állást keres nagyobb

uradalomban április 24-ére

Cim:

Szöllősi Márton

KIS-SÁRMÁS.

2870

Gépész-kovács

kerestetik

1913. április 24-ikére.

Lázár Simon

keresztesi gazdaságába

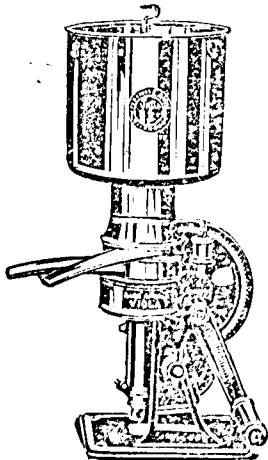
Keresztes.

2888

u. p.

Torda, (Tordaaranyosmegye.)

2800

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által
1913. március 8. 9. és 10,-én Budapesten, a fővárosi Tattersaal-telepen
megtartandó XXIX. Országos Tenyészállatvásárral kapcsolatban rendezendő

Mezőgazdasági gép- és eszközkiállításon az

Alfa Separátor r. t. Budapest 56 E.

világhírű gyártmányaival szintén résztvesz.

Haszonbérbe kiadó. A mezőbergenyei határon 280 hold (230 hold szántó, 50 hold rét) haszonbérbe azonnal kiadó. Értekezhetni Nagy Pál tulajdonossal Körtekapun vagy dr. Barabássy Albert ügyvéddel Marosvásárhelyen. 2883

Tavaszi takarmány borsó q.-ként: 20 kor. és préselt széna q.-ként: 6 kor.-ért eladó Báró Bánffy Kazimir gazdaságában Kis-Sármás. 2880

Ideggyenge férfiak! Az elgyengült erő azonnali visszaszerzésére legmegbízhatóbbak az

Evaton-tabletták, melyeknek káros következményük nincs. Próbadoboz K 4.40, fél doboz K 10.20, 1 egész doboz K 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi

Polgár Gyula gyógyszerháza
 Pozsony, II, Frigyes főherceg-ut 20, szám
 2823 Oszt. 26.

Omega-láncok

a világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kutszivattyuja, rendkívül sok vizet ad, kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és jó karban tarthatja. Alap ingyen és bérmentve. Községi jegyzők honoráltatnak.

BÁRDOS és BRACHFELD
 BUDAPEST, VI, Gyár-utca 5/6 szám.

2890

Lázár Gábor

uzdiszentpéteri gazdaságába azonnali belépésre fölvételek egy több évi gyakorlattal bíró és katonai kötelezettségének eleget tett, földmives iskolát végzett nőtlen fiatal ember, aki az oláh nyelvet is bírja.
Fizetés: 400 kor. készpénz, 2 borjutartás, élelem, fűtés, világítás, takarítás és lakás.

Bizonyítvány másolatok, melyek nem adatnak vissza

Lázár Gábor címére küldendők

Uzdiszentpéter, (Kolozsmegye.)

2896

Gärtner Ágoston

Budapest, V., Wurm-utca 3 g.

Villamos zseblámpák fémszálas izzókörtékkel és legtarthatósabb elemekkel.

Egyszerűbb kivitel kor. 2-50

Diszesebb kivitel kor. 4-50

Tűkörrel és fésűvel kor. 4-

Kézilámpa 20 órai égéstartammal, erős fénnel kor. 14-

2898

Eladó

vetőmag-tengeri

amig a kb. 400 q.-nyi készlet tart

László László puszta-tompai gazdaságából (mezőhegyesi határ.)

Közönséges magyar fajta q.-ként 18 koronaért, zsákkal együtt.

Putyi tengeri q.-ként: 20 koronaért.

Ab Battonya vasutállomás

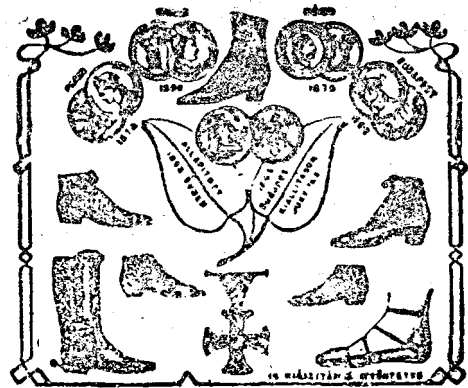
(Arad-csanádi vasut.)

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

VAURIAC

takarmányrépamag

(erdélyi viszonyaink közt leghosszasabban eltartható tak. répa fajta :)

q.-ként 110 korona

(ab **kolozsári áruraktár.**)

A szállítási díjkezdvezmény kieszközlése végett előjegyzéseket gazdáktól elfogad:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala.

2900

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

2769

Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
 Fürdő-utca 8-ik szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII, Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap: Korona

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,488,780.-

Tartalékok 2,819,595.25

Összesen: 5,208,375.25

1901 évi f. lesleg 90,349.-

1902 . . . . . 59,782.26

1903 . . . . . 109,331.73

1904 . . . . . 72,438.23

1905 . . . . . 61,730.60

1906 . . . . . 39,213.65

1907 . . . . . 41,877.32

1908 . . . . . 81,088.76

1909 . . . . . 103,589.61

1910 . . . . . 120,164.38

1911 . . . . . 143,378.16

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társulatának a

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyező Társulat
 után 101 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 100 koronáig terjedhet a leánykiképzés (önálló itási) segélybiztosítások eszközöltek. Leánygyermek népbiztosítás. E társulat kebelében minden körülmények között helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésük. Tájközlésű kézzel küldi bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2808

Eladó

berkshire tenyészkocák.

4 darab tisztavérű prima

11 hónapos felbugatott

berkshire tenyészkocát

elad

Jászberényi András

gazdasági akadémiai tanár

KOLOZSVÁRT.

2869

**A KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzüintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302.692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

2004

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kamatozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza. Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapírokat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönöket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapírokat és idegen pénzeket vagy azok vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapírokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.

Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapírokat, betéti könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Államilag ólomzárolt, szavatolt magyar származású
lóheremagot jutányosan ajánlunk.
Köztudomású, hogy minden ország éghajlatának saját termésű magja, vetőmagiak a legjobban felel meg. Ez idén legtöbbnyire idegen származású ólomzárolt lóheremagvak kerülnek piacra, ajánlatos a szükségletet nálunk minél hamarabb fedezni, mert készleteink rohamosan apadnak és későbbre alig fog maradni.
Mintázott ajánlattal azonnal szolgálunk.

Klein József és Testvére
Kolozsvár és Marosvásárhely.
Telefon: 623.

Hatása biztos!
Páratlan a maga nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyártóik:

Lutz Ede és Társa
festékgyárak 2767 IV.
BUDAPEST, VII., Órnagy-utca 4.

Legtermékenyebb és legnemesebb ujfajú burgonya.

Amely gazdasági akadémiák, gazdasági intézetek és kísérletezési állomások által ugy belföldön, mint külföldön kipróbált és legtermékenyebb és legnemesebb burgonyának elismert, amely rendkívüli jó tulajdonságai következtében Európa minden országába terjed, a következő:

Agnelli-féle magyar kincs eredeti burgonya, ára: 100 kg. 14 kor. 50 kg. 8 kor.
Agnelli-féle Pannonia eredeti burgonya, ára: 100 kg. 16 kor. 50 kg. 9 kor.
Agnelli-féle Hungaria eredeti burgonya, ára: 100 kg. 20 kor. 50 kg. 11 kor.,
mind ab csári vasúti állomás.
Kapható létesítőjénél:

Agnelli József,
plebánosnál
Csári, (Nyitra megye.)

Egy pár jól behajtott, herélt, erdélyi, hibátlan **kocsi-ló**
157 cm. magas, meggyepj, 6 évesek,
eladó.

BRÁZOVAY DEZSŐ
birtokosnál.
Brázova, vasút- és postaállomás
Vághely (Hunyad megye.)

Korai nemesített székely tengeri és Cinquantino keresztezésű, bőtermésű magtengeri,
mázsánként 26 koronáért ab Földvár állomás, **eladó** vevő zsákjaiban.
BOÉR OLIVÉRNÉL,
Hidvég, 2887
Háromszék megye.

Eladó angol telivér fedező mén,
10 éves, sárga.
Apja: Dictator,
Anyja: Wild Norah.
Tudakozódni lehet tulajdonosnál:
Br. Wesselényi István
Szilágy-Göröcsön.
2893

Róth Testvérek
medgyesi
Szőlőoltványtelepét
a t. c. közönség figyelmébe ajánljuk.

Mindenki, aki első osztályú, szép, peronosporamentes szőlőoltványokat megvenni szándékoszik, szíveskedjék árjegyzéket kérni.
2885

Eladó 2901
az ördögösi gazdaságban elsőrendű **duppai vetőzab**
mm.-ként 26 koronáért és kanadai zab mm.-ként 24 koronáért a vevő zsákjaiban Aranyos-Gyéres állomáson feladva.
Levélcim: **Nagy Dénes** földbirtokos,
Torda. (Torda-Aranyos megye)

A LEGNAGYOBBI ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Eladó egy darab 2 éves kiválóan szép és nagy fekete mangalica koca, mely másodsorra tizet malacozott.
Cím: a kiadóhivatalban.
2884